Каралды	**Килешенде**	**Раслыйм**
Методик берләшмә җитәкчесе	**Уку-укыту эшләре буенча**	**Мәктәп директоры**
_____ Рамазанова Р.Н.	**директор урынбасары**	**_____ Г.Т. Сабирҗанова**
Беркетмә № 1	**_____ Г.Т.Исмагилова**	**Приказ № 71**
25 нче август 2017 нче ел	**28 нче август 2017 нче ел**	**28 нче август 2017 нче ел**

Татарстан Республикасы
Сарман муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе
“Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе” татар теле һәм әдәбияты укытучысы
Хәмәтҗанова Фәнүзә Сәгыйрь кызының
11 нче сыйныф өчен татар теленнән
ЭШ ПРОГРАММАСЫ

Педсовет утырышында каралды
Беркетмә №1 28 нче август 2017 нче ел

2017-2018 нче уку елы

Сыйныф: *11*

Укытучы: *Хәмәтҗанова Фәнүзә Сагировна*

Сәгатьләр саны:
Барлыгы: *34 сәг.; атнага 1 сәг.*

Бәйләнешле сөйләм үстерү дәресләре *16 (диктант язу өчен – **5**, сочинение язу- 6, изложение язу өчен 4, БРИга әзерләнү өчен С вариантыннан үрнәк текстларны язмача башкаруга 2 сәгать*)

Планлаштыру *Татарстан Республикасы Мәгариф һәм фән министрлыгының “Татар телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы” (Төзүчеләре: Г.Р.Галимуллина, Д.Ф.Заһидуллина.- Казан: Татарстан китап нәшрияты) нигезендә төзелде.*

Дәреслек: *Зәкиев М.З., Максимов Н.В. Татар теле: татар урта гомуми белем бирү мәктәпләренең 10-11 нче сыйныфлары өчен дәреслек. – Казан: Татарстан китап нәшрияты, 2016.*

Аңлатма язуы

Программа Россия Федерациясенең 309-ФЗ номерлы Законына (2007 нче ел, 1 нче декабрь),”Татар телендә урта(тулы) гомуми белем бирү мәктәпләре өчен татар теленнән программа”га (5-11 нче сыйныфлар), Татар теленнән гомуми белем бирүнең дәүләт стандартына (ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы, Казан, 2008), МББББУ “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе”нең эш программасы турында нигезләмәсенә, МББББУ “Сарман урта гомуми белем бирү мәктәбе” нең 2017-2018 нче уку елына укыту планына нигезләнеп төзелде.

Программа буенча 11 нче сыйныфта 32 дәрес үткәрү каралган. Мәктәпнең укыту планында татар теленә 34 сәгать бирелгәнгә, 2 дәрес диктантлар өчен өстәлде. Бәйләнешле сөйләм үстерүгә 14 сәгать бирелгән. Шулай итеп,укучыларга тәрбия бирү максатыннан, әдәби әсәрләрдән әхлакый эчтәлекле өзекләр алып, сәнгатьле уку; шуларга нигезләнеп, диктант язу өчен – **5**, сочинение язу- 6, изложение язу өчен 4, БРИга әзерләнү өчен С вариантыннан үрнәк текстларны язмача башкаруга 2 сәгать планлаштырыла.

11 нче сыйныфларда татар теленнән урта (тулы) гомуми белем бирүнең максатлары

1. Телне тулы бер система буларак күзаллау.
2. Татар халкының этник төркемнәре һәм диалектлары, төрки телләр, татар теле, татар язуы, татар халкының рухи, әхлакый, мәдәни мирасы турында мәгълүмат бирү.
3. Татар телен иҗтимагый күренеш буларак аңлау, тел нормаларын саклап, тормышның төрле ситуацияләренә бәйле рәвештә тел чараларын дөрес кулланып, үзара аралаша һәм аңлаша белү.
4. Тел берәмлекләрен танып, аларны тикшерә, чагыштыра алу һәм аралашуда урынлы куллану күнекмәләрен камилләштерү.
5. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу күнекмәләрен үстерү.
6. Укучыларның орфографик һәм пунктуацион грамоталылыгын камилләштерү.

Төп бурычлар

1. Татар теленең барлык тармаклары буенча эзлекле белем бирү.
2. Сөйләм эшчәнлеге төрләре буенча ныклы күнекмәләр булдыру.
3. Телдән һәм язма сөйләм осталыгы һәм күнекмәләрен камилләштерү.

Татар теленнән гомуми урта (тулы) белем бирү мәктәбе 11 нче сыйныф укучыларның белем дәрәҗәсенә таләпләр

- телнең төп функциясен белү;
- татар әдәби теле тарихын, аның үсеш этапларын, татар теленең үзгәреш тенденцияләрен белү;
- мәктәп курсында өйрәнелгән тел тармакларының система тәшкил итүенә төшенү;
- тел белеменә караган иң әһәмиятле төшенчәләрне, билгеләмәләрне белү;
- татар теленең төрле тармакларыннан алган мәгълүматка таянып текстка лингвистик анализ ясау;
- тел- сурәтләү чараларының үзенчәлекләрен аңлау һәм аларны дөрес куллану.

Программаның төп эчтәлеге

№	Төп темалар	Төп программадагы сәгать саны	Эш программасындагы сәгать саны	Бәйләнешле сөйләм үстерү дәресләре (саны=сәгате)		
			Тема өйрәнү	Диктант	Изложение (БСҮ)	Сочинение
1	Телнең иҗтимагый әһәмияте турында белемнәрне тирәнәйтү: тел — кешеләр арасында аралашу коралы, тел — буыннар арасында аралашу коралы, телнең бик борынгыдан килә торган тарихи ядкяр	1	1	1		1
2	Телләрнең үзара тәэсире.	1	1		1	
3	**Төрки-татар этнонимикасы** -Төркиләрдә иң борынгы этнонимнар. - Борынгы төрки этнонимнар теркәлгән регионнар. - Төрки этнонимнарның Идел-Урал регионында топоним буларак теркәлеп калуы. -Татар этнонимының этимологиясе һәм семантикасы. - Татар теленнән программалар һәм дәреслекләр төзегән тел галимнәре.	5	5	1		1

4	**Татар тел гыйлеме тармаклары буенча белемнәрне искә төшерү һәм ныгыту**	**10**				
	- Татар әдәби теленең фонетик, орфоэпик, орфографик, грамматик, стилистик, пунктуацион нормалары.	1	1	1		1
	- Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләре: хикәя, сорау, боерык, тойгылы җөмләләр, тыныш билгесе һәм интонация.	1	1		2	
	- Татар әдәби теленең сүз байлыгы, сүзләрнең ясалышы һәм язылышы: тамыр, ясалма, кушма, парлы, тезмә, кыскартылма сүзләр.	1	1			
	- Сүзләр һәм җөмләләр арасында иярткуле һәм тезүле бәйләнешне тәэмин итүче чаралар; кушымчаларның, теркәгечләрнең, кисәкчәләрнең, бәйлек һәм бәйлек сүзләрнең язылышы.	1	1			
	- Составында аерымланган кисәге, аныклагычы**,** тиңдәш кисәкләре, гомумиләштерүче сүзе, кереш яки эндәш сүзе, өстәлмәсе булган җөмләләр; аларда тыныш билгеләре.	1	1			
	- Синтетик иярченле кушма җөмләләр һәм алар янында тыныш билгеләре.					1
	- Аналитик иярченле кушма җөмләләр һәм алар янында тыныш билгеләре.	1	1			
	- Катлаулы төзелмәләр: күп тезмәле һәм күп иярченле катлаулы кушма җөмләләр; катнаш кушма җөмлә компонентларын үзара бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре.	1 2	1 2		2	
	-Татар теленнән программалар һәм дәреслекләр төзегән тел галимнәре.	1	1	1		
5	Татар теленнән БРИга әзерләнү өчен В һәм С өлешләрен язмача башкару.	1	1	1		2
	Бәйләнешле сөйләм үстерү дәресләре.	16				

КАЛЕНДАРЬ-ТЕМАТИК ПЛАН

№	Дәрес темасы	Укучылар эшчәнлеге төрләре	Үткәрү вакыты	
			План	Факт
1	§12-13. Татар теле – милләтнең иң кыйммәтле тарихи ядкяре, буыннар арасында аралашу коралы.	Моногенизм һәм полигенизм төшенчәләренә аңлатма бирә белү. Телләрнең төрле дәрәҗәдәге туганлыгы турында мәгълүматлы булу. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу.	5.09	5.09
2	Сочинение “Җәмгыятьтә минем урыным» яки «Кем булырга телим?”		12.09	12.09
3	Административ кереш диктант.	Идел-Кама тел берлегенең барлыкка килүе, алынма сүзләрнең кабул итүче тел закончалыкларына буйсынуы һәм буйсынмавы турында мисаллар белән аңлата белү. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу	19.09	19/09
4	Телләрнең үзара тәэсире.	Идел-Кама тел берлегенең барлыкка килүе, алынма сүзләрнең кабул итүче тел закончалыкларына буйсынуы һәм буйсынмавы турында мисаллар белән аңлата белү. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алуТелне тулы бер система буларак күзаллау. Теоретик белемнәрне гамәли яктан максатчан куллана белү.	26.09	
5	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Контроль изложение“Солтангәрәйнең тырышлыгы	Сөйләм һәм язма телен, хәтер һәм фикерләү сәләтен үстерү, рухи дөньяңны баету өстендә эшли белү. Орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дөрес кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу.	3.10	
6	§15. Төркиләрдә иң борынгы этнонимнар.	Этноним, этнонимика, беренчел, икенчел һәм өченчел этнонимнар турында аңлата, мисаллар белән дәлилли белү. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу.	10.10	
7	§16. Борынгы төрки этнонимнар теркәлгән регионнар.	Төркиләрдәге борынгы этнонимнарның тарихка теркәлеп калган регионнарын белү. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу.	17.10	
8	§17. Төрки этнонимнарның Идел-Урал регионында топоним буларак теркәлеп калуы.	Төпонимика дигән фәнни юнәлешнең төрләрен белү. Идел-Урал регионындагы этнонимнарның топоним буларак теркәлеп калган урыннарын картадан күрсәтә белү. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу.	24.10	
9	Сочинение “Кеше китә, истәлеккә ни кала?”		7.11	
10	§18. Татар этнонимының этимологиясе һәм семантикасы.	Татар теле атамасының күп кенә аерым телләрне атавын аңлау. Татар этнонимы семантикасын (мәгънәләрен) төгәл итеп күз алдына китерү. Текст һәм башка мәгълүмати чаралар белән эшләү, аннан кирәкле	14.11	

		мәгълүматны ала белү һәм аны тиешенчә үзгәртә алу.		
11	Татар теленнән программалар һәм дәреслекләр төзегән тел галимнәре.	Аудитория алдында чыгыш ясый белү. Үзеңне бәяләү һәм башкаларга бәя бирү күнекмәләре булу. Дәреслек белән эшләү, конспектлар төзү, белешмә әдәбияттан (төрле сүзлекләрдән, тәнкыйть материалларыннан, фәнни чыганаклардан һ.б.) файдалану күнекмәләре булу.	21.11	
12	Диктант «Икмәк кадере”,дикт.җыентыгы,197 нче бит.		28.11	
13	Татар әдәби теленең фонетик, орфоэпик, орфографик, грамматик, стилистик, пунктуацион нормалары.	Татар әдәби теленең фонетик, орфоэпик, орфографик, грамматик, стилистик, пунктуацион нормаларын белү, аларны мисаллар ярдәмендә аңлата алу. Анализ күнекмәләренә ия булу.	5.12	
14	Сочинение “Рус җирендә без әсәрле, эзле без.”		12.12	
15	*Бәйләнешле сөйләм үстерү.* Контроль диктант.		19.12	
16	Әйтелү максаты ягыннан җөмлә төрләре: хикәя, сорау, боерык, тойгылы җөмләләр, тыныш билгесе һәм интонация.	Әйтү максаты буенча җөмлә төрләрен белү, тыныш билгеләрен дөрес кую һәм дөрес интонация белән уку күнекмәләренә ия булу.	9.01	
17	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Изложение. “Көтелмәгән очрашу”, *изл.җыентыгы 191-192 нче битләр.*	Әйтү максаты буенча җөмлә төрләрен белү, тыныш билгеләрен дөрес кую һәм дөрес интонация белән уку күнекмәләренә ия булу. Сөйләм һәм язма телен, хәтер һәм фикерләү сәләтен үстерү, рухи дөньяңны баету өстендә эшли белү. Орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дөрес кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу.	16.01	
18	Татар әдәби теленең сүз байлыгы, сүзләрнең ясалышы һәм язылышы: тамыр, ясалма, кушма, парлы, тезмә, кыскартылма сүзләр.	Хәзерге татар әдәби теленең төп үзенчәлекләрен, сүзлек составы киңәя баруын аңлау. Тамыр, ясалма, кушма, парлы, тезмә, кыскартылма сүзләрнең дөрес язылыш нормаларын белү.	23.01	
19	Сүзләр һәм җөмләләр арасында иярткүле һәм тезүле бәйләнешне тәэмин итүче чаралар; кушымчаларның, теркәгечләрнең, кисәкчәләрнең, бәйлек һәм бәйлек сүзләрнең язылышы.	Сүзләр һәм җөмләләр арасында иярткүле һәм тезүле бәйләнешне тәэмин итүче чаралар турында мәгълүматлы булу. Кушымча, теркәгеч, кисәкчәләрнең, бәйлек һәм бәйлек сүзләрнең дөрес язылыш нормаларын камил белү.	30.01	
20	Составында аерымланган кисәге, аныклагычы, тиңдәш кисәкләре, гомумиләштерүче сүзе, кереш яки эндәш сүзе, өстәлмәсе булган җөмләләр; аларда тыныш билгеләре.	Җөмләнең аерымланган кисәкләре, аныклагыч, тиңдәш кисәкләр, гомумиләштерүче сүзләр, кереш һәм эндәш сүзләр, өстәлмәләр турында мәгълүматлы булу, алар янында тыныш билгеләрен дөрес куя белү.	6.02	
21	Сочинение “Минем яраткан әсәрем”.		13.02	
22	Синтетик иярченле кушма җөмләләр һәм алар янында тыныш билгеләре.	Синтетик иярченле кушма җөмләләргә синтаксик анализ ясау күнекмәсе булу. Тыныш билгеләрен аңлата белү.	20.02	
23	Аналитик иярченле кушма җөмләләр һәм	Аналитик иярченле кушма җөмләләргә синтаксик анализ ясау күнекмәсе	27.02	

	алар янында тыныш билгеләре.	булу. Тыныш билгеләрен аңлата белү.		
24-25	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Контроль изложение. “”Үлгәнче юсаң да бетми ул”,изл.җыентыгы 192-194 нче битләр.	Сөйләм һәм язма телен, хәтер һәм фикерләү сәләтен үстерү, рухи дөньяңны баету өстендә эшли белү. Орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дөрес кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу.	3.03 6.03	
26-27	Катлаулы төзелмәләр: күп тезмәле һәм күп иярченле катлаулы кушма җөмләләр; катнаш кушма җөмлә компонентларын үзара бәйләүче чаралар, тыныш билгеләре.	Катлаулы төзелмәләргә синтаксик анализ ясау күнекмәсе булу. Татар әдәби теленең бар яктан да төзек кагыйдәле, камил, мөстәкыйль тел булуын белү.	13.03 20.03	
28	Татар теленнән программалар һәм дәреслекләр төзегән тел галимнәре.	Аудитория алдында чыгыш ясый белү. Үзеңне бәяләү һәм башкаларга бәя бирү күнекмәләре булу. Дәреслек белән эшләү, конспектлар төзү, белешмә әдәбияттан (төрле сүзлекләрдән, тәнкыйть материалларыннан, фәнни чыганаклардан һ.б.) файдалану күнекмәләре булу.	10.04	
29	Контроль диктант. “Халкымның гүзәл сыйфаты”, Дик.җыентыгы 196 нчы бит.	Орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дөрес кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу. Үтелгән материалның тулысынча үзләштерелүе.	17.04	
30	Татар теленнән БРИга әзерләнү өчен В һәм С өлешләрен язмача башкару.	Телне тулы бер система буларак күзаллау. Теоретик белемнәрне гамәли яктан максатчан куллана белү.	24.04	
31-32	Бәйләнешле сөйләм үстерү. Сочинение элементлары белән контроль изложение.”Туган нигез”,изл.җыентыгы 187-189 нчы битләр.	Татар әдәби теленең бар яктан да төзек кагыйдәле, камил, мөстәкыйль тел булуын белү. Орфография һәм тыныш билгеләре кагыйдәләрен дөрес кулланып мөстәкыйль язу күнекмәләре булу.	1.05 8.05	
33	Контроль диктант		15.05	
34	Йомгаклау дәресе		22.05	

Укытучылар һәм укучылар өчен методик кулланмалар:

1. Д.Х.Хөснетдинов, Р.К.Сәгъдиева. Татар теленнән олимпиадага әзерләнәбез.10-11.- Казан: “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2016.
2. Ч.М.Харисова, Ф.Ф.Харисов. Татар теле. Олимпиадага әзерләнү.11 нче класс.- Казан: “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты, 2016.
3. Харисова Ч.М. Татар теле. Теория, күнегүләр, тестлар. – Казан: “Мәгариф”, 2006.
4. Максимов Н.В. Татар теленнән тестлар: Уку-укыту ярдәмлеге. – Казан: “Мәгариф”, 2008.

5. Бердәм руспублика имтиханына әзерләнү өчен ярдәмлек. Татар теле. – Казан: РИЦ “Школа”, 2008.
6. Татар теле. Бердәм республика имтиханына шзерлек өчен кулланма. – Казан: РИЦ “Школа”, 2007.
7. Абдрәхимова Я.Х. Татар теленнән бәйләнешле сөйләм үстерү дәресләре. 8-11 сыйныфлар. – Казан: “Мәгариф”, 2005.
8. 5-11 нче сыйныфлар өчен диктантлар җыентыгы. - Казан: “Мәгариф”, 2001.
9. Хисамова Ф.М. Татар теле морфологиясе. - Казан: “Мәгариф”, 2006.
10. Сафиуллина Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле. - Казан: “Мәгариф”, 2002
11. Харисов Ф.Ф., Харисова Ч.М. Татар теленнән күнегүләр җыентыгы һәм тестлар. – Казан: “Яңалиф”, 2006.
12. Максимов Н.В. Бердәм Республика имтиханы. Татар теленнән зачёт үткәрү өчен биремнәр. - Казан, 2007.
13. Татар телендә тыныш билгеләре. - Казан: “Мәгариф”,2012.

Интернет-ресурслар

1. http:// www.mon.gov/ru РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы
2. http:// www.tatedu.ru ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы
3. http:// www.edu.kzn.ru ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы Белем порталы
4. http:// tataroved.ru Татар тарихы: төрки- татар дөньясы

Искәрмә: «Сарман урта гомумбелем бирү мәктәбе» муниципаль белем бирү бюджет учреждениесенең «Укыту предметы, курсы буенча эш программаларының төзелеше һәм тәртибе” турында» 29 нчы август, 2016 нчы елда педсоветта каралган(беркетмә № 1) һәм мәктәп директоры тарафыннан 2016 нчы елның 29 нчы августында чыккан 109 нчы санлы приказы белән расланган нигезнамәсенең 5 пунктына таянып, дәресләр бәйрәм көннәренә һәм каникул көннәренә туры килү сәбәпле, 11 нче сыйныфта программа сәгатьләрне берләштерү исәбенә үтәлә.